

I temana: **Upptäck normer!**, **Normer vs. rättigheter** och **Normer, sex och relationer** finns diskussionsövningar att göra med ungdomar. Det går att jobba med varje tema i sin helhet eller med enskilda övningar inom temat. Det bästa är att fördela övningstillfällena över en längre tid med till exempel ett par övningar i veckan. När eleverna ges upprepade tillfällen att vrida och vända på liknande frågor, får de nya tankarna tid på sig att växa fram. Övningarna ger eleverna möjlighet att kritiskt reflektera över sina värderingar, privilegier, strukturer och relationer till andra i samhället och hjälper till att stärka deras självkänsla.

Ledarens förhållningssätt är avgörande för att övningarna med eleverna ska bli meningsfulla. Vi rekommenderar att du som pedagog parallellt arbetar med metoderna i **övningar för vuxna** som främjar och stärker ett normmedvetet förhållningssätt som genomsyrar det pedagogiska arbetet. Att arbeta praktiskt på golvet istället för teoretiskt vid bänken, kan för en del elever och pedagoger kännas ovant. Det kan vara bra att prova på enkla uppvärmningslekar eller samarbetsövningar för att vänja sig vid detta sätt att arbeta. Med ett gruppklimat präglad av trygghet och respekt skapar du bättre förutsättningar för att eleverna ska kunna uttrycka vad de tycker och tänker. Givetvis handlar det inte om att alla får säga vad som helst - kränkningar är självklart inte tillåtna. Dra tydliga gränser för vad som är okej. Ibland vet inte eleverna var gränsen för kränkningar och trakasserier går. Grundläggande är att bygga upp ett respektfullt och ömsesidigt samtalsklimat.

Du behöver visa att du är uppriktigt intresserad av elevernas tankar och funderingar kring det som diskuteras. Det är därför viktigt att du som pedagog är neutral och inte värderar eller rättar elevernas åsikter även om du självklart har ett viktigt ansvar att stötta eleverna i deras utveckling av kunskap och tankar. Ställ öppna frågor och fundera tillsammans med eleverna.

Tips på öppna frågor i diskussionsövningar:

- Berätta mer...?
- Kan du ge ett exempel?
- Hur tänker du?

- Kan du utveckla...?
- Tänker någon på ett annat sätt?

Regler att informera om i övningar och diskussioner:

- Deltagarna har alltid rätt att byta åsikt.
- Alla ska få respekt för de åsikter de uttrycker.
- Ingen får uttala sig kränkande.

Tjej- och killgrupper?

Lås Upps metoder för ungdomar kan användas i separata tjejgrupper och killgrupper såväl som i blandade grupper. Hur tror du gruppen känner sig mest trygg och vad är syftet med en eventuell uppdelning? Identifierar sig alla elever som antingen tjej eller kille? Finns det andra gruppuppdelningar som kan fungera bättre?

Könsuppdelade grupper

Fördelar:

- Tjejer och killar kan känna behov av att diskutera ur olika perspektiv med tanke på de olika förväntningar som finns på tjejer och killar.
- Många elever känner sig tryggare och diskuterar öppnare.
- Tjejer tar mer plats.

Nackdelar:

- Kan förstärka föreställningar om att killar och tjejer är, tänker och beter sig olika.
- Exkluderar transpersoner.
- Elever som känner sig tryggare med klasskompisar av annat kön kan känna sig otrygga.

Blandade grupper

Fördelar:

- Kan bidra till att luckra upp föreställningar om olikheter mellan könen.
- Bra för transpersoner samt elever som känner sig tryggare med klasskompisar av annat kön.
- Lätt att integrera övningar i din undervisning utan specifik uppdelning.

Nackdelar:

- Förväntade beteenden och ställningstaganden kopplade till kön kan göra att tjejerna och killarna i gruppen intar låsta positioner.
- Killar tar och ges ofta mer plats och talutrymme.
- Många elever kan känna sig otrygga.